

Geachte leden van de commissie OC&W,

In aanloop naar het rondetafelgesprek zet ik hieronder het standpunt van de NTR op papier.

Voor de leesbaarheid heb ik het zo kort en krachtig mogelijk gehouden. Tijdens de rondetafelsessie ga ik graag in op verdiepende vragen uwerzijds.

De NTR vindt het van belang dat er een brede consensus is over de functie die de publieke omroep vervult in de maatschappij. In deze discussie vindt de NTR de volgende functies cruciaal voor een goed functionerende publieke omroep;

De publieke omroep als informatiegever;

- Journalistiek betrouwbare en herleidbare informatievoorziening is van groot belang. Nieuws en achtergronden, verdieping bij het nieuws. In een tijd van desinformatie, nepnieuws en onduidelijke bronnen en afzenders, zijn betrouwbaarheid en herleidbaarheid van essentieel belang voor de burger. Kwalitatieve betrouwbare informatie is de grondstof waarop hij zijn (democratische) keuzes in het leven maakt.

De publieke omroep als ontwikkelingsstimulator;

- Dat geldt voor de educatieve programmering. Door het ontsluiten van kennis op alle mogelijke niveaus wordt de burger in staat gesteld om gelijke tred te houden met de ontwikkelingen in de maatschappij. Educatieve inhoud kan op vele verschillende manieren vormgegeven worden.

De publieke omroep als verbinder;

- De Kunst en Cultuur programmering is het bindmiddel van de maatschappij. De maatschappij wordt gedefinieerd door de individuen waaruit ze is samengesteld. Die individuen worden weer met elkaar verbonden door gezamenlijk gevoelde achtergronden. Van Rembrandt tot DJ Garrix, creatieve uitingen vanuit heden en verleden geven de maatschappij kleur. Maar ook velden als sport en wetenschap dragen bij aan de beleving van de Nederlandse cultuur.

De publieke omroep als stimulator van jong talent en innovatie

- De publieke omroep kan jong (in de breedste zin van het woord) talent in een geborgen omgeving de ruimte geven om zich te ontwikkelen. Dit geldt ook voor innovatieve projecten.

Om deze functies goed te kunnen vervullen is er een aantal randvoorwaarden.

De publieke omroep moet breed zijn. Breed betekent dat een breed publiek (alle Nederlanders) iets van hun gading kunnen vinden in het aanbod van de publieke omroep. Breed in de zin van onderwerpen en in de zin van bereik. Iedereen betaalt eraan, dus we moeten ook de ambitie hebben iedereen te bereiken.

Door de snelle technische ontwikkelingen van het laatste decennium zijn de distributie mogelijkheden van content drastisch veranderd. Daarmee ook het kijkgedrag en daarmee ook de onderliggende businessmodellen. Als het de ambitie is om iedereen te bereiken dan moeten ook hier de randvoorwaarden geschapen worden om dat mogelijk te maken. Met andere woorden als een deel van het publiek zich voornamelijk ophoudt in het digitale domein moet de publieke omroep ook in staat worden gesteld om daar te kunnen opereren.

De publieke omroep moet onafhankelijk zijn, zowel van de politiek als van de commercie. De burger moet ervanuit kunnen gaan dat de geven informatie langs betrouwbare en herleidbare lijnen tot stand gekomen is.

De omroep moet een open en pluriform systeem zijn. Iedereen die een voldoende substantiële groep vertegenwoordigt moet de mogelijkheid krijgen zijn of haar geluid te laten horen. Naast die pluriformiteit, die weliswaar herleidbare maar ook gekleurde informatie geeft heeft het systeem ook behoefte aan onafhankelijke neutrale informatieverstrekker in de vorm van een taakorganisatie. De balans tussen die twee definieert de samenhang en kwaliteit van ons systeem.

Ten slotte is het voor de continuïteit van belang dat er een betrouwbare en voorspelbare financiering onder het systeem ligt. Het laatste jaar is duidelijk geworden dat de publieke omroep direct afhankelijk is geworden van de hoogte van de STER-inkomsten en van de wil of onwil van de politiek om het verlies aan inkomsten wel of niet te compenseren. Dit gegeven doet afbreuk aan de onafhankelijke positie van de publieke omroep.

Wat de NTR betreft wordt de publieke omroep geheel door de maatschappij gefinancierd zodat er een duidelijk onderscheid is tussen commerciële partijen en publieke service. Dat wil dus zeggen een omroep zonder STER.

Tijd voor verandering?

Het merkwaardige fenomeen doet zich voor dat het Nederlandse publiek de programma's van de publieke omroep zeer waardeert. De marktaandeelen zijn hoog en zo ook de programmawaardering. De kosten zijn, in vergelijking met de landen om ons heen, ook nog eens heel bescheiden. En toch lijkt er geen draagvlak te zijn voor het systeem dat deze programma's voortbrengt.

Zoals zo vaak blijkt onze sterkte ook onze zwakte te zijn. De hoge kwaliteit van de programmering komt in belangrijke mate voort uit het feit dat we een pluriform systeem hebben. Verschillende smaakgemeenschappen zijn met elkaar in creatieve competitie in een ingewikkeld stelsel van financiële garanties.

Het systeem is bestuurlijk en financieel zo ingewikkeld geworden dat het bijna onuitlegbaar is richting samenleving, waardoor het draagvlak in de loop der jaren is afgebrokkeld. Dat heeft de publieke omroep kwetsbaar gemaakt, helemaal in een tijd waarin vanuit de commerciële concurrentie veel pijlen op het gesubsidieerde systeem worden afgevuurd. Daardoor staat de publieke omroep in Nederland onder druk, en dreigt haar positie in de samenleving in te krimpen.

De NTR wil een bijdrage leveren om dit te voorkomen. Daartoe heeft zij afgelopen zomer de discussie willen openen door een alternatief plan voor de publieke omroep te presenteren. Een plan dat voorziet in het behoud van wat werkt en afscheid nemen van wat niet meer werkt.

Door een nieuwe start en vernieuwde afspraken met maatschappij en politiek kunnen we een herstart maken, het draagvlak repareren en onze hoogkwalitatieve programmering voortzetten. Omdat een gezonde democratie een gezonde publieke omroep nodig heeft.

Hilversum, 14 november 2018